

Ugeskrift for Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 23.

Løverdagen den 4de Juni 1859.

3^{die} Aarg.

Indhold.

Toradet og selskradet Byg. — Gjødslens Tilberedning og dens Anvendelse paa forskellige Jordarter. — Inden- og udenlandske Efterretninger.

Toradet og selskradet Byg.

(Fortsættelse fra No. 21).

Toradet Byg eller Gommeret Byg, ogsaa kaldet Femersk, er den Art, som i Udlandet dyrkes almindeligst, da den har vist sig som den aarvisseste, og den, der i Middelaavling giver mest. Ogsaa i Sverrig er det dyrket længe og hyppig nok for at man kan bedømme dets Anvendelighed; og Forsk. tager ingenlunde i Betænkning at erklære det for at have et uomvisteligt Fortrin for almindeligt Byg under alle andre Omstændigheder, end naar man behøver at saa endel Baarsæd sent, hvortil almindeligt Vaarbyg er anvendeligt paa løs Jord. Paa Lerjord derimod, hvor man ikke gjerne kan udsætte Saattiden, af Frygt for indtræffende Torke, hvorved Jorden kan blive saa haard, at det bliver vanskeligt at saa saaet, der burde man aldrig dyrke almindeligt Vaarbyg. Det torade Byg forlanger imidlertid ikke ubetinget Lerjord; det lader sig tværtom nøie, idetmindste lige saa godt som det firrade, med løs Jord, uagtet denne ikke for nogen af Delene bør være altfor løs. At flere ansæte Forskattere have sagt det Modsatte kommer formodentlig af, at de have vant sig til at dyrke almindeligt Byg paa sin svageste Jord, og ikke have været at gøre noget Forsøg der med det torade.

Burger og Mejerer siger: at det almindelige Firrade taaler en løsere Jord, og at det derfor ogsaa er kaldet Sandbyg (1). Noget nær af samme Mening er Pabst m. Fl. Kun Thaer siger Andet; nemlig at han avlede Pradet paa Jord, som havde indtil 70 Proc. Sand, og at det der lykkes bedre end det almindelige. Saaledes siger ogsaa Nathhorst at den Paastand, at toradet Byg fordrer bedre Jord, end det almindelige, strider mod hans Erfaring. Forskatterens egen Erfaring isaafald i de sidste Aaringer er følgende: I Galbygden i B. Gothl., hvor den fremherskende Jordart er sandig Muldjord, der er kraftig nok til at bære Byg, forekomme Stræk-

ninger af løsere Jord med mindre Muld, som af Almuen dersteds kaldes: „Lindjord,“ og som ansees for svag for almindeligt Byg, men uden ringeste Betænkning tilsaes med toradet Byg, hvilket Exempel ogsaa Forsk. uden Betænkning har fulgt. Dersom nu ogsaa det almindelige Byg efter Burger og Mejerer kan forstjenes at kaldes Sandbyg, og det Hele ikke beror paa en Misforstaaelse, saa er der ingen synderlig Fare for at Byg er vanskelig om Jord (med Undtagelse af de mindre sædvanlige Arter), men imidlertid er det afgjort nok, at ingen Byg-Varietæt som helst trives i saa løs Sandjord som Rugen.

Det torade Byg har flere Afarter, af hvilke følgende ere de vigtigste: 1) Chevalier- eller Kavaler-Byg adskiller sig ikke ved noget synderlig andet Kjendemerke end en frodigere Væxt og større Ar. Det er i de sidste Aar hyppigen dyrket i Sverige, og har givet større Udbytte end nogen anden Byg-art. Ligesom alle ualmindelig rigtigvædende Varieteter bør det alene dyrkes paa meget kraftig Jord, og under en fuldkommen Brugsmåde, for at det skal kunne bibeholde sine gode Egenskaber. Saa almindeligt som det nu i Sverige dyrkes under allehaande Beliggenheder og Jordarter, maa det vistnok flerestedes være udartet til Lighed med almindeligt toradet Byg, og dersom man vil være fuldkommen sikker paa godt Resultat, burde man maasse panyt tage Froforn fra England, hvorfra denne Afart er kommen. 2) Jerusalem-Bygget, kaldet H. distichon erectum, paa Grund af at Arene skulle staa mere oprette end paa det almindelige torade Byg, som da i Modsetning kaldes H. d. nutans (ludende). Denne Afart skal give endnu mere end forrige, og prisedes almindeligt paa Landbrugsmødet i Altenburg i 1843, men er endnu ikke, saavidt Forskatteren bekjendt, forsøgt i Sverige. 3) H. disticho-zeocriton, en Bastardafart af det sidstnævnte og Biftebygget, hvilket sidste det i en Hastighed ligner mest. Det gav i Forstningen ved Landtbr.-Ak. Aolinger, der vakte Opmærksomhed, men som efterhaanden formindskedes. Det fordrer uden Tvivl stærk Jord. 4) H. disticho-vulgare, en ny, i Aaret 1842 ved Landtbr.-Ak. Experimentalseldt fundet Afart, der antages at være en Bastard af det almindelige Byg og det torade, har ualmindelig lange Ar, finale som det torade, men serrade, eller tilsyneladende firrade, saaledes som det almindelige Byg. Aolingerne kunne endnu ikke opgives.

Til 2. Pastor Kreutsch havde i 1842, paa ligedan Jord, faaet af Jerusalemsbygget 23 Fald, af Kavalerbygget 14 og af almindelig toradet 12 Fald. Kopper havde efter en Udsæd af $\frac{1}{2}$ Tonde Jerusalemsbyg pr. Tøndeland*), faaet 19 Tønder, og Tonden veiede 221 $\mathcal{L}$. Til 3. Avlingen paa Experimental-Feldtet gik i 1841 ned til 8 Tdr. 5 Skor. pr. Tøndeland, men i 1842 var den 14 Tdr. 2 Skpr. Begge Aar laa den under det almindelige toradebe.

Almindeligt toradet Byg bør saaes noget tyndere end almindeligt Vaarbyg, uagtet Kornene ere meget større, thi de gro sikrere og forgrene sig stærkere; 15 Sætting bør være en passende Udsæd for god, 19 Sætting for middels, og noget mere for svag Jord. Da denne Art modner tidligere end de øvrige (maaſte Viſtebygget undtaget) bør den saaes tidligere end de øvrige. Avlingen bør i Middeltal blive 1 Tonde større end det almindelige Byg, hvorhos det toradebe i sig selv har en større Værdi paa Grund af dets større Vægt. Vægten kan i Middeltal mindst anſættes til 220 Pd.

Thaers mindste Avling af toradet Byg under en tør Sommer, da Bygget tog Skade medens det ſjød Ar, var $4\frac{3}{4}$ Tonde, men i gode Aar paa samme Jord $11\frac{1}{4}$ Td.]. Pabst antager Avlingen paa Bygjord af middelsgod Bestaaffenhed til $7\frac{1}{2}$ a $8\frac{7}{8}$ Td.; men paa meget god og paa den bedste Jord til $10\frac{1}{2}$ a $14\frac{1}{2}$ Td. Paa Vibor. K's Crpf. var Avlingen 1831: $13\frac{1}{4}$ Td. og 1842 $14\frac{1}{4}$ Td. Halmavlingen antages af Pabst under uheldige Omſtændigheder til 85 $\mathcal{L}$; paa middelgod Bygjord 150 $\mathcal{L}$, samt naar Jord og alle Omſtændigheder ere gode 250 $\mathcal{L}$. Forholdet imellem Korn og Halm har han ofte fundet = 70: 100. Af Thaer angives det = 62: 100. Den høieste Vægt af en Tonde var hos Thaer 135 $\mathcal{L}$; hos Forf. ved Gudhem gik Vægten efter 1844 Aars regnsfulde Sommer til 121 $\mathcal{L}$.

Viſtebyg, Riſbyg (H. Zeocriton) er ogsaa en grov toradet Bygart, der ſkal taale Kulde, ja endog bedre end det sædvanlige toradebe, buſter ſig omtrent ſom dette, og fordrer noget nær samme Udsædsmængde. Det modner en Uge senere. Paa lige god Jord voxer det høiere, giver alſaa mere Halm, og har tillige noget vægligere Korn. Det fordrer mere afgjørende en temmelig bindende Jordart. Avlingen kan paa en ſaadan omtrent anſættes ſom det almindelige toradebe; paa løſere Jord er den langt ringere.

Øvenſtaaende er efter Burger, ſom fortrinſvis dyrkede denne Bygart, og ſaaledes maa have ſærlig Erfaring angaaende ſamme. Han aalede i Wolfſberg fra $14\frac{1}{4}$ til $17\frac{1}{4}$ Tonde pr. Tøndeland, men i Harbach ſik han paa let Jord, uagtet den var gjødslet, ikke mere end $7\frac{3}{4}$ Td., hvorfor han der maatte høre op med denne Art, ſom mindre paſſede til Jorden. Pabst ſiger tværtimod hvad Burger antager, at det har en kortere Væxtperiode og modnes tidligere end det almindelige toradebe, og af den Egenſkab, han ſaaledes

paastaar at det beſidder, ſamt paa Grund af at det taaler bedre Kulde, formener han, at det ſkulde være ſærlig ſikket for Fjeld egne; men forreſten ſætter han det under det toradebe Byg, ſaa vel i Halm mængde ſom Kornavling, hvorfor det ogsaa i Tydſkland almindelig er fortrængt af denne Art, uagtet det forhen der dyrkedes alment.

Himalajabyg, Himmelbyg, Thore, Davidsbyg (H. coeleste) eller firradet ſkalloſt, anſees vel kun ſom en Varietet af det almindelige Vaarbyg (H. vulgare); men dels holder det ſig i Almindelighed uforandret, ved forſarende at dyrkes, dels har det, da det kun beſtaar af Kjerne, et ſaa meget større Værd, at det fuldſel fortjener at behandles ſærſkilt. Det er ikke kjælent for Klimatet, tværtimod ligesaa haardført, ſom nogensomhelſt anden Bygart, men det holdes for at være mere noie om Jord, end det almindelige Byg og det toradebe. Det modnes tidligere end ſidſnævnte, men bør dog ſaaes tidligt, ialfald aldrig ſaa ſidigt ſom det almindelige Byg.

Det har ſit Navn af Himalajabjergene, hvorfra det troes forſt at være ført til Europa, og hvilket Navn ved Forverling og urigtig Udtale er bleven forandret til Himmelbyg, hvilket har givet Anledning til dets laſteſte Uſnavn coeleste. Blandt Himalajabjergene dyrkes det indtil 13,600 Fod over Havet. I Sverige har det længe været dyrket, dog i de nordlige Dele forſt i de ſidſte Aar. I 1839 aalede Sognepraſt L. K. Kaestadius moden Thore i Kareſuando, 30 Mil Nordveſt for Dvre-Torneå. Aaret efter, den 8de Septbr., da alle andre Byggare fros der i Egnen, var Himalajan færdig til at ſjæres, og endel af Avlingen reddedes. I det Midterſte af Sverige bør den, naar Aargangen tillader det, ſaaes ſidſt i April eller forſt i Mai; Voſje anfer den 8de Mai ſom den ſidſte Dag det nytter at ſaa Thore.

Meget ſiger: at han har fundet, at dette Byg ved langvarig Kultur udarter og gaar over til almindeligt Byg. Han tilføier blandt dets gode Egenſkaber, at det ikke er udsat for Brand og ikke let gaar i Røgd, men at det paa daarlige Jord buſter ſig ubetydelig og er ſlettere end andre Bygart. En Varietet, kaldet „Egyptiſt Rug“ med mere aflange Korn, ſom have nogen Lighed med Rugkorn, adſkiller ſig ikke i noget Væſentligt fra denne med Henſyn til Dyrkningsmaade og Udbytte.

Horneman antager Egyptiſt Byg og Himmelbyg at være Et og det Samme.

Denne Bygart buſter ſig stærkere end almindeligt Byg, og er tillige mere bredbladet, hvorfor hver Plante fordrer større Rum. Da den ogsaa har større Korn end Toradet og Viſtebygget, ſaa fordrer den mindre Udsæd end nogen af de fornavnte Arter. Udsædsmængden kan paa den bedste Jord anſættes til 13 Sættinger, og paa middelsgod 17 Sætting; men i mindre rig Jord bør denne Afart ikke ſaaes. Man bør ſe ſaa meget ſom muligt med Skuren, da Kornene let dryſe, ligesom Fuglene ere meget begjærlige efter dem, inden de falde.

Udsæden paa Experimental-Feldtet var i Middeltal 15 Sætting. Efter Viborg ſaaes i Norge høiſt 12 Sættinger pr. Tøndeland.

*) 1 Tøndeland er her beſtandsig regnet for 14,000 Men.

Det er nok ikke ofte at den dyrkes her uden paa Braate, hvor den fortrinligen vil til.

Udbyttet af denne Bygfort varierer mere end almindeligt i de forskjellige Aar. Den kan maasse neppe ansættes i Middeltal højere end for almindeligt Byg i Maal, men naturligvis nok i Vægt, dog fortjener den fremfor dette at dyrkes til Husbehov (den gaar ikke let i Handelen endnu), hvorimod den staar efter det toradede Byg idetmindste dets Varieteter: Chevalier og Jerusalembygget. Den har stærkere men kortere Halm end almindeligt Byg, og giver naturligvis noget større Udbytte i Halm.

Forholdet mellem Halmens og Kornets Vægt var (ifølge Carling om Kornodling) paa Experimental-Feldtet i Middeltal af 7 Aar som 100:70, men gik engang ned til Forholdet 100:106, og en anden Gang op til 100:44. Den højeste Halmvægt var 419 P (efter 13 Edr. 9 Sætning); den laveste Vægt 126 P (efter 4 Edr.). I Korn avledes i Middeltal, indtil op mod Aaret 1831, 10 Edr. pr. Tøndeland; den højeste Avling var 17 Edr. 10 Sætning, med en Halmvægt af kun 230 P . Forholdet til Halmen har saaledes hos denne Bygart vist sig mere foranderlig end hos nogen anden. I de sidste Aaringer (1841 til 1844) har Udbyttet paa Experimental-Feldtet været ringe.

Ved det tydske Landbrugsmøde i Altenburg 1843 erklærede man sig almindelig utilfreds med Himalajabygget, og de fleste have hort op at dyrke det. Imidlertid siger Pabst, at dersom Himalajan faar den kraftige Jord, som den forlanger, og en hensigtsmæssig Behandling, saa giver den mere Halm end nogen anden Bygart, og i Korn ligesaameget som det toradede Byg i Maal, men mere i Vægt. Den ualmindelige kraftige Jord, som den fordrer, og Vanskeligheden i at faa den affat, er vel Aarsagen til denne Bygforts mindre udbredte Dyrkning.

Denne Bygart har et større Værd end nogen af de foregaaende, ja endog større end Rug.

Tøndens Middelvægt af stridt Korn var (Carling om Kornodling) paa Experimental-Feldtet 230 P . Thaer har kun 205 P , hvilket tilføjer en altsfor svag Jord. Ifølge det Foregaaende er Himalajabygget omtrent 22 Proc. tyngere end almindeligt Byg, men i Maal giver det, ifølge Flower 50 Proc. mere. 1 Tønne (af 217 P Vægt) gav nemlig 136 P Mel, 65 P Klib og mindskede ved Malingen 16 P . Til Brændevinsbrænding er Thorebygget ligesaa givende som Hvede; til Ol og Svagdrifte bedre end andet Byg, og i Husboldningen gjør 1 Tønne Thore, ifølge Ovenstaaende, den samme Nytte som $1\frac{1}{2}$ Tønne almindeligt Byg. Hr. J. Schwerg angiver at de, der have virket Gryn, betale Himalaja med 50 Proc. højere Pris end almindeligt Byg. Dersom Rugens Vægt ansættes til 100, saa er, ifølge det Foregaaende, Hvedens = 107, Himalajans 105, Bygget 81; og Havrens bliver $61\frac{3}{4}$.

Torabet skalfst Byg har større Korn end foregaaende Art, men giver dog mindre Udbytte. Er heller ikke kjaalen, fordrer samme Slags Jord, har omtrent samme Vægt og giver lige meget Mel.

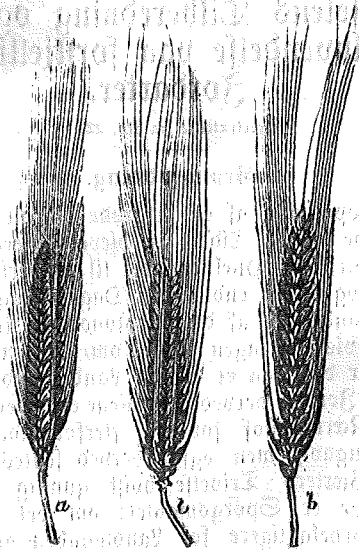
Thaer siger, at denne Art ved flere Forsøg

har givet langt ringere Udbytte end Himalajabygget, og at dette er en af de mange Kornarter, han har ophørt at dyrke. Burger angiver Avlingen efter en Udsæd af 1 Tønne til 6 a $7\frac{1}{2}$ Td. pr. Tøndeland. Han dyrkede mere af denne Art, end af Himalaja, af hvilke han heller ikke, efter et Par Forsøg, erholdt større Avlinger.

Serrabet Byg, Valbyg (*H. hexasticon*) opgives af Thaer og Burger af en Misforstaaelse kun at skulle udgjøre Vintersæd; det dyrkes imod hovedsageligt Vaarsæd, dog kan det være muligt, at en eller anden Afart af det dyrkes enkelte Steder i Lydskland som Vinterbyg, men det er isaaafald sjelden. Det kjendes lettelig fra det almindelige Byg ved dets sex regelrette, fra hinanden skilte eller fristaaende Rader, hvorved det, seet ovenfra, ligesom danner en Stjerne, og derfor enkelte Steder ret passende er bleven kaldet: Stjernebyg. Pabst siger at denne Art i Lydskland er langt mindre bekjendt og udbredt end Himalajabygget; Mægger at den hidtil kun er dyrket til Forsøg og i det Smaa. I Sverige dyrkes den imidlertid flereskeds. Da denne Sort endnu saagodtsom er at anse som en ny Opdagelse, er det umuligt nuforinden at kunne angive Noget bestemt om hvad Jord den fordrer.

I Begyndelsen af 1845 bleve Ar af denne Bygfort tilsendt Forsk. fra Untra under Søderfors i Nørre Upland, og for kort Tid siden skal Ar være indsendt til Landbrugs Akademiet fra Calmar Lehn. Det var fra sidstnævnte Sted at Navnet: Stjernebyg, opgaves. Fra begge Steder berømmes Arten særdeles som baade foldrigere og vægtigere end almindeligt Byg. Ved Untra var den i flere Aar dyrket som Hoved-Bygsæd. Pabst siger, at den forlanger lige saa god Jord som Himalajan, og at den da skal give en særdeles Mængde Halm, men hvorledes det forholder sig med Mængden i Kjerne kjender han ikke.

Stephens anfører: Efter Snarpente inddeles Bygget naturligt i tre Slags, Arabet, Grabet og Trabet.

Arabet. Grabet. Trabet.

Nedenstaaende Tegning viser disse Sorter i halv naturlig Størrelse. Det Arabede dyrkedes almindelig i Skotland for ikke langt tilbage, men er nu fortrængt af det Arabede. Det Arabede forekommer kun som en Raritet.

Inddeler man Bygget efter selve Kornet, finder man to Sorter. Paa den ene Sort er Midtlinien i Kornet bøjet, saa at hele Kornet faar en bøjet Form og blets ene Side er større end blets anden. Alt Byg af denne Form er ikke agtet høit. Høststaaende Aftegning af dette Korn er i naturlig Størrelse.

Almindeligt smalt Byg.

Godt Byg.

Paa den anden Sort er Midtlinien lige og deler Kornet i to lige Dele. Kornets Kortheit og Tykthed angiver blets Overlegenhed. Høststaaende Bygkorn er ogsaa i naturlig Størrelse. Arabet Byg blev længe hovedsageligen dyrket i Skotland og en Arabet Varietet under Navn af almindeligt eller stoff Byg har ogsaa længe været dyrket der; men flere af de engelske Varieteter er nu naturaliserede, og viser i den nye Jordbund lysere og smukkere Farve, tykkere og kortere Korn, hurtigere Malteevne, men er ikke saa haardsøre og foldrige som det almindelige Byg. Det sunkne eller indstrumpne Skind iveris over begge Sider af Midtlinien paa det engelske Byg er et godt Malningsmærke, og da det meste Byg anvendes i England til Öl og Brændevine, saa forklarer dette, at de Bygsorter fraa i høiest Pris, som leverer mest Malt. Paa lige Bøgt har man fundet at der gaar 111 Skorn af Arabet, 93 af Arabet og 75 af Arabet Chevalierbyg. Chevalierbygget er altsaa langt tungere end de andre Sorter. (Fortsættes).

Gjødselens Tilberedning og dens Anvendelse paa forskellige Jordarter.

(Fortsættelse fra No. 22).

Grøngjødning.

Nedpløining af en Afgrøde i grøn Tilstand er fra de ældste Tider af blevet anseet som et yderst virksomt Hjælpemiddel til at berige Jordbunden og bliver endnu den Dag i Dag paa det ivrigste anbefalet af de landøkonomiske Autoriteter. Der er visse ingen Tvivl om, at naar man nedpløier den paa et Stykke Land vorede Kloveravling, Jorden derved ikke alene erholder tilstrækkelig Næringsstof for en efterfølgende Hvede eller Rugavl, men ogsaa derved sættes i en for disse Bærers Trivsel høit gunstig Tilstand. Men her er Spørgsmaalet: om det ikke vilde være fordelagtigere for Landmanden at opfodre Kloveren paa Kvæget, og derefter først fordele

den derefter faldne Gjødsel paa Kloverstykket og nedpløie den, og saaledes skaffe sig to værdifulde Gjenstande istedet for een. I vore Egne vil Grøngjødning neppe lønne sig, undtagen paa temmelig stiv Lere, for at gjøre Jordsmonnet løsere. Vil man anvende denne Gjødningsmethode, da bør Nedpløiningen ske naar Planterne blomstre; thi da indeholde de den største Mængde letopløselige Stoffe og have endnu kun trukket faa plantenærende Substantier af Jorden. Atmosfæren har derimod afgivet et betydeligt Materiale til deres Væxt, og dette bliver nu ved Nedpløiningen jævnt fordelt i Jorden, som iltige derved bliver porøs og tilføder Luft og Varme friere Afgang.

Nedpløiningen af Grønsvæden maa aldrig ske til saadan Dybde at Indvirkningen af Luft og Sol derved ganske udelukkes; thi i dette Tilfælde vilde der dannes Syre i Jorden. Ligesaa lidt bør man senere hen pløie paa værs; thi derved vilde man jage de Gasarter, som udvilde sig af det gjørende nedpløiede Grønsvæde, i Luften, istedetfor at holde dem i Jorden til Nytte for den efterfølgende Sæd.

De mange gunstige Gjødningsmidler, saasom Benmel, Poudrette, mineralst Patentgjødning vil jeg her ikke omtale; og de vilde vistnok ogsaa hos os være overflødige, dersom vi blot vare mere opmærksomme paa de mange Gjødningsstoffer, som staa os nærmere til Raadighed, og dersom vi blot lod Halvdelen af de menneskelige Ekstremiteter, som vi nu af en utilgivellig Skjæbessløshed lader upaaagtede, komme Ageren tilgode.

Vi vilde nu gaa over til at afhandele nogle af de vigtigste Gjødningsmidler af Mineralriget; herhen høre Kalk, Mergel, Gips, Afse, Kogsalt, Kul og Sod.

1. Kalken er allerede bleven anvendt i saa lang Tid, i saadan Udstrækning, og med saa stor Nytte, at en bekjendt engelsk forfatter (Morton) paa saar: „De fleste Jordarter kunne ikke blive dyrkede med rigtig Fordel førend de ere blevne overkalkede; Kalken bliver altid Grundlaget for et dygtigt Landbrug og gjør større Nytte end alle øvrige Gjødselarter tilsammen.“ Af lignende Mening er Puvis, en udmærket fransk Forfatter, naar han siger: „Af den overkalkede Jord forsvinder Ugræsset og Uvøiet. En for løs Jord bliver ved Anvendelsen af Kalk mere sammenhængende, en for stiv Jord bliver løsere. Mellem to Agerstykker af lige naturlig Bestaaffenhed, som har faaet samme Gjødning og samme Bearbejdelse, vil det Stykke, som man har overkalket saaledes, at Kalken kun udgjør Tusindtedelen af Madsforpen, uendelig overgaa det andet baade med Hensyn til Mængden og Godheden af Produktet. Produktionen formeres derved ved en Jord af slet Bestaaffenhed til det Dobbelte, ved Middelsjord med mere end 50 pCt. og ved en Jord af fortrinligste Slags med 25 pCt.“ — Imidlertid tror man dog, at uforsigtig Brug af Kalken har paa mange Steder i England gjort store Strækninger ufrugtbare.

Foots Mening angaaende denne Sag er følgende:

Vegetabiliske Substanser blive kun ved Gjæring forvandlede til Plantenæring, men denne bliver kraftigt fremmet ved Tilfætning af Kalk; bliver derfor Kalken anvendt paa en Jord, som endnu indeholder mange uopløste vegetabiliske Substanser, saa forvandler den disse hurtigt til Plantenæring, hvorved altsaa Jordens Produktionsøyne hurtigt forhøies. Men i samme Grad, som Produktionen er tiltagen, er Jorden ogsaa bleven fattigere paa Plantenæring. Fortsætter Landmanden med Anvendelsen af dette Virkemiddel, og ægger derved Jorden til en unaturlig Virksomhed, uden til samme Tid at tilføre den saadanne Stoffe, som alene er istand til at holde den ved Kræfter, saa vil han inden kort Tid til sin Skade gøre den Erfaring „at han har drevet sin Hest over Kræfterne“ idet han har tilltroet Jorden mere end den var istand til at yde. I Begyndelsen af sine Forsøg, da han gjorde usædvanligt rige Hofstinger, kunde han ikke noksom prise Kalkens Anvendelse; nu kan han derimod, naar han kaster sit bedrøvede Blik paa sine udsugede Marker, ikke nedsette den dybt nok. Blev Kalken overalt, hvor den behøvedes, anvendt med Omtanke i Forening med en tilstrækkelig Mængde plantenærende Substanser, saa vilde hans Klager sandsynligvis forstumme. Med Hensyn til Kalkens Virkninger kunne vi mærke os følgende:

- 1) Kalken er for visse Planter et specifikt Næringsmiddel og den danner en væsentlig Bestanddel af deres kemiske Sammensætning, saa at de ikke uden denne kunne opnaa deres fulde Udvikling. Saadanne Planter ere Hvedearterne, Kaal og Kartofler.
- 2) Kalken beforder i høj Grad Oplosningen af dyriske og vegetabiliske Stoffer. Derved bero dens paafaldende Virkninger paa gammel Torv- og Mosebund. For vegetabiliske Substanser i opløst eller let opløselig Tilstand og for dyriske Substanser overhovedet er dens Anvendelse ikke at tilraade, da den har Tilværelse til at indgaa uopløselige Forbindelser med de fleste animaliske og saftige vegetabiliske Legemer, hvorved de blive uskiktede til Plantenæring. Den bør vel derfor neppe anvendes i Forbindelse med dyrisk Gjødsel.
- 3) Kalken har den Egenskab at mætte alle skadelige vegetabiliske Syrer; heraf forklarer man sig dens udmærkede Virkning paa Jord, hvor paa der voxer megen Syre, paa sure Dalsstrøg og Moser, dog bør disse iforveien være udtørrede ved luffede eller aabne Diger.
- 4) Kalken virker til at forbedre Jordens fysiske Bestaendighed, som ovenfor angivet. Dog skulde man ikke anvende den paa sandig Jord i for stor Mængde, idet den med Sanden i dette Tilfælde danner et Slags Murermaterie, og derved vilde udøve en skadelig Indflydelse, saavel paa Jordens Lethed i at arbejdes, som paa dens Produktionsøyne. Lerholdig Jord er mere skikket til Kalkning end sandet. Paa tung Lerjord, bragt varm lige

fra Dynen, har den ofte frembragt forbausende Virkninger.

- 5) Formedelst sine ætsende Egenskaber er Kalken Landmandens fortræffelige Budsforvandler i at bekæmpe mange skadelige Insekter, som ofte ødelægge de skønneste Forhaabninger. I det Hele bør man være forsigtig med Kalkens Anvendelse, og paa Landstrækninger, hvor dens Virksomhed endnu ikke er prøvet, bør man stedse gjøre noigtige Forsøg i det Smaa. Den Mængde, hvori man anvender den varierer mellem 10—50 Tønder paa en engelsk Acre (4 Maal). Man kan gjentage Kalkningen men svagere, hvert Aar til 5te Aar, idet man tillige tilfører Jorden nyt Forraad af plantenærende Substanser.

Anvender man den i Diemed, hvor det ikke kommer an paa dens ætsende Egenskaber, saa skulde man lædse den iforveien og udstro den jævnt. Er Jordsmønnet bestemt til Alger, da lader man den ligge nogle Maaneder i Luften forinden man ploier den ned. Kalkens Virkninger vise sig i Regelen først i andet eller tredje Aar.

Mergel

er i grunden intet andet end en Blanding af Kalk med forskellige andre Jordarter. Dens Værd beror dels paa Kalkholdigheden dels paa Bestaendigheden af Tilblandingen. Af størst Mergel maa man naturligvis bruge mindre end af svag. Lermergel bør anvendes paa sandig — Sandmergel paa lerholdig Jord. Den maa fordeles saa jævnt som muligt over Jorden og paa ingen Maade bør den nedploies forinden den ved Athmossfærens Indvirkning er faldt fra hinanden. Som Grund herfor anfører Chaptal: „En Jord, som skal besidde Øyne til rigeligen at ernære de paa den voxende Planter, maa være fuldstændig mættet med alle de Substanser, som den formaar at optage af Athmossfæren. Derfor maa man udsætte den Jord, som hidtil har været unddraget Athmossfærens Indflydelse, en længere Tid for dens Indvirkning, for at gjøre den skikket til at ernære Planter. Den i Mergelen indeholte Kalk er, naar den kommer frik fra Mergelgraven, aldrig fuldkommen mættet med Kultsyre, men denne Mættelse sker i Luften successtvist og da Partiklerne derved indtage et større Rum, sprænges ligesom Mergelklumpen i alle Retninger. Denne Hensmulren kan paastynes ved slittig omstuslen. Med Hensyn til Mængden af den Mergel, som bør anvendes paa et Maal Jord, lader sig i Almindelighed ikke siges noget bestemt (5—30 Læs paa Maalet).

(Fortsættes).

Indlandet.

Christiania. Statsraad Hagerup, Chef for Marine-Departementet, afgik ved Døden i Carlshad den 28de Mai af et Mavrende, der især i den sidste Tid foraarsagede de heftigste Smerter.

Ved Kgl. Resol. af 23de d. M. er det bestemt,

1) at der af de til Kurndgifter for Spedalske paa Lungegaardshospitalet paa Statsbudgettet opførte Midler tillades anvendt et Beløb af 500 Spd. aarlig fra 1ste Mai 1859 af og til Udløbet af indeværende Budgettermin, til Beskrivelse af Udgifter ved Spedalskes Behandling paa Rigshospitalet og ved saadanne Syges Reise til og fra bemeldte Hospital; 2) at der paa den Budgetproposition for Terminen fra 1ste Juli 1860 til 1ste April 1863, som bliver at forelægge det kommende Storting, befales opført et lige Beløb, 500 Spd. aarlig, eller ialt for Budgetterminen 1375 Spd. i foranstørte Diemed.

— Kommissionen for Stortingsbygningen afholdt den 28de Mai sit sidste Møde ianledning de af Arktitekt Langlet foreskrevne nye Tegninger. Fire af Medlemmerne skulde være af den Formening, at Bygningen bør paabegyndes efter disse Tegninger, hvorimod de andre Ni af Medlemmerne først vilde have Sagen forelagt næste Storting.

— Ifølge Beretninger fra Finmarken er Fisket der iaar næsten ganske mislykket. Af ca. 200 Fartøier, som havde søgt did, har neppe 15 a 20 eller i det højeste 25 faaet fuld Last. Prisen har, som Folge af det ubetydelige Fiske, været meget høj; den Saltfisk, som af Kjobmandene der er indkjøbt og tilvirket, have de solgt igjen til de tilbagekomne Fartøier a 6 Spd. pr. Hundrede, hvilken Pris synes at være temmelig høj, især under de nuværende Krigsforholde.

— Forleden Dag var Jidsvaade nær ved at opkomme paa Christiania Bryggeri, idet Taget ved Siden af Stortingsbygningen begyndte at brænde. Ulykkeligtvis blev Jlden strax opdaget og slukket af Arbejderne paa Bryggeriet.

— I Mandags blev et toaarigt Barn overført i Bjergfjerdingen. Vognhjulene gik over dets Bryst og Døden paafølgte strax. Vognen blev hjort af en Vognmandsgut, der var i høj Grad beruset. Han fortsatte sin hurtige Kjørsel efterat Ulykken var skeet; men blev snart indhentet og arresteret.

— Ligeledes blev en gammel Kone overført paa Grønland, idet Hesten blev sty og slap løs fra sin Stær. Den gamle Kone blev beskadiget i den Grad, at hun efter to Dages voldsomme Lidelser afgik ved Døden paa Rigshospitalet.

Fra Fredrikshald berettes som et af de glædelige Tegn paa den rundtom i Landet vaaguende Sands for en bedre Folkeundervisning, at 3de Kommune i Smaalenene har kjøbt en meget rummelig Bygning med tilhørende 5 Tønder Land til Lokale for en ved Hovedkirken oprettet fast Skole. For at kunne sættes i Stand hertil har Kommunen maattet anføge om et Laan paa 1000 Spd., der er bevilget af Dplysningsvæsenets Fond til Afbetaling paa 28 Aar, ligesom der af Dplysningsvæsenets Understøttelsesfond er tilstaaet Kommunen et Bidrag engang for Alle af 600 Spd., som Hjælp til Indkjøb af bemeldte Bygning samt et aarligt Bidrag af 15 Spd. til Døkkelse af en den forrige Kirkesanger tilstaaet Erstatning for at fratænde Hovedkirkesangerposten, medens den anden Halvdel udrædes af Kommunen.

For Stavanger valgtes den 1ste Juni til Repræsentanter: 1) Loddsoldermand Natvig (13 St.); 2) Sagsfører Tambs (12 St.); 3) Smedlærker

Nybre (9 St.) og 4) Kjobmand Høy (5 St.). Til Suppleanter: 1) Kjobmand H. Evidsen (13 St.); 2) Handelsmand Endre Nilfen (12 St.); 3) Nektør Knudsen (11 St.) og 4) Garvermester J. Johnson (11 St.).

For Stien valgtes den 28de Mai til Stortingsrepræsentanter: 1) Byfoged Paus (7 St.) og 2) Adjunkt Arenz (5 St.). Til Suppleanter: 1) H. Bagger (7 St.) og 2) Doktor Schaaning (6 St.).

For Søndre Bergenhus Amt blev den 2den ds. udkaaret til Repræsentanter: 1) Gaardbruger Weseth (73 St.); 2) Gaardbruger Aga (59 St.); 3) Riisnæs (57 St.) og 4) Sognepræst Krog (35 St.). Til Suppleanter: 1) Knud Sauge; 2) Sognepræst Lund; 3) Gotskalk Scim og 4) D. C. Leikem.

Fra Molde berettes, at der den 17de Mai hændte den sorgelige Ulykke, at samtlige Husebygninger paa Gaarden Solendalsgjerde i Voldsø nedbrændte med Undtagelse af Huset. Gaardens Folk vare ude paa Marken og mistede ved denne Leilighed ved saagodtsom Alt, hvad de eiede. Der antages, at Selvantændelse af Fyrstikker har bevirket Jldens Opkomst.

For Nordre Trondhjems Amt udkaaredes den 24de Mai til Repræsentanter: 1) Kirkesanger Sæther (40 St.); 2) M. G. Worum (29 St.); 3) Gaardbruger Welde (29 St.) og 4) Lensmand Nygh (25 St.).

Hermed troede man at være færdig med Valget, men deri blev man ffuffet, idet Lensmand Nygh reiste sig og erklærede, at han denne Gang paa Grund af sin fremrykkede Alder og den Minoritet, hvormed han var valgt, vilde benytte sin grundlovsmedsige Ret til at frasige sig Valg. Man foretog derpaa nyt Valg, hvorved Gaardbruger Randstad blev valgt som 4de Repræsentant istedetfor Nygh.

Udlandet.

Keiseren af Østerrig afreiste den 29de Mai til Italien, og snart staa altsaa de to mægtige keiserlige Monarker ligoverfor hinanden paa Krigskuepladsen. Paa Wien til Banegaarden hilsendes Keiseren med Enthusiasme af en stor Folkemængde.

Krigsoperationerne fortsattes med stigende Kraft. Ifølge Monitors Beretning fra Alessandria af 31te Mai, har Kongen af Sardinien overskredet Sesia og efter en temmelig livlig Kamp taget Palestro; Fordelen skulde være ganske paa Piemontseernes Side. Samme Blad melder, at Keiser Napoleons Hovedkvarter vil forlade Alessandria, men hvorhen han senere agter at holde det, derom siger Depeschen Intet. I Pariserberetninger fra den 30te nævnes allerede Doghera som det tilkommende Sted for det franske Hovedkvarter. Keiseren er allerede afreist fra Alessandria.

Paa Garibaldi's seierlige Fremfærd have Østerrigerne gjort en snar Ende. Ifølge Efterretninger fra Vercin af 30te havde Garibaldi maattet kulle under for Østerrigerne's Overmagt og trække sig tilbage over Kanton Tessin, hvor han uden tvivl vil sætte det neutralt Schweiz i store Forlegenheder. Østerrigerne befale sig i Robbia. Denne Befæst-

ning af den i Nærheden af Vercelli til Mortara førende Jernbane liggende Plads vilde. — hvis der ikke foreligger en Forverling med den tidnævnte Bobbio, — forklare sig ved Sardinienes Fremrykning over Sessa, hvem det som ovenberørt er lykkedes under Kongens Anførelse at indtage og befæste den ved den samme Jernbane liggende By Palestro.

Toscana er forbundet med Sardinien og Frankrig i den nuværende Krig mod Østerrig.

Neapel er roligt; imidlertid har Kongens Proklamation gjort et ugunstigt Indtryk.

Toscanas provisoriske Regjering er ikke bleven anerkendt hverken af Rusland, England, Preussen eller Tyrkiet. Denne Ikkeanerkendelse fra Ruslands Side betragtes af en Berlinerkorrespondent som en Baamindeelse til Keiser Napoleon om, at Rusland ikke vil taale, at Franskmændene sætte sig fast i Italien, men ingenlunde som en Tilsluttelse til Østerrig, for hvis Indflydelse Rusland fremdeles er besluttet paa at befri Italien, medens det uafslædig retter sit Hovedsæde paa Orienten. I sidste Henseende fremhæver Korrespondenten Storfyrst Konstantin Dyrhold i Jerusalem som betydningsfuldt. En Korrespondent fra Wien modtager denne Anskuelse og paastaar, at Rusland snarere vil slutte sig til Østerrig.

Følge en Korrespondent fra Paris begiver Kosuth sig til Genua, hvor forskellige militæriske Anførere af den ungarske Revolution i 1848 og 49 allerede befinde sig.

England. Fra London skrives den 25de Mai, at Lord Malinesbury har betydet de engelske Stillsædere, at de have at anse Toscana som krigførende Magt. — Saasnart Forbindelsen med Neapel igjen bliver knyttet, skal efter Forlydende James Hudson repræsentere England ved det neapolitaniske Hof. — Kosuth har igaar i Manchester offentlig udtalt Muligheden for, at Ungarerne snart vil gjøre Opstand, og at han som Følge deraf vil forlade England.

— „Times“ udtaler sig paa følgende Maade om den nylig afdøde Kong Ferdinand af Neapel: „Faa Mennesker, skulle vi tro, have foraarjaget saamegen Glædelighed, som Kong Ferdinand. Faa Mennesker have paabudt saamegen Pine og glædet sig med saadan umættelig Hævnørst ved de Lidendes Smærter. Og saa i London habes nu Mand, som kunne aflægge skrækkelige Vidnesbyrd derom. Han var ingen sort Tyran, som vi forestille os Philip den Anden. Han besad den neapolitaniske Karakteres fletteste Træk, men ikke uden en Blanding af en vis Godmodighed og Snakksomhed. Han manglede ikke en vis Grad af Forstand. Han var ingen Statsmand, heller ikke forstod han noget af Civilisation; han regjerede simpeltken som Despot og stolede paa en fremmed Magts Bistand. Naar Kong Ferdinand kunde gjøre hvad han vilde med sine Underaatter, saa var det ham lige meget, hvad Østerrig gjorde med Kong Ferdinand. Til sidst overgik han sine Læremestre. Den kongelige Dørling i Neapel gik endog noget for vidt for Østerrigerne. Den afdøde Monark's Etyrke laa i hans rigtige Blik for Menneskenes Svagbed og Kabinetternes Forlegenheder. Kongen var istand til at fortrylle ethvert sædvanligt Menneske. Naar han vilde, kunde han smigre, indtage, gaa ind i

enhver Følelse, le, græde og hurtig trænge ind i Menneskeaaendens Dybder.“ Times minder om hans Udfærd 1848. Han havde anstillet sig, som om intet Menneske saameget som han havde smægtet efter en Forsatning; „han suor, han kaldte Gud til Vidne om sin Oprigtighed; han ønskede de skrækkeligste Straffe i denne og hin Verden ned paa sit Hoved, hvis han ikke blev sit givne Ord tro. Følgets Betroenhed var, lig Kongens Hylleri, uendelig. Han tænkte hele Tiden paa Død og Fordærvelse. Han ventede kun paa Leilighed, og den kom. Han sprængte sit Folk fra hverandre med Bomber og Granater. Og det var ikke Alt. Medens Gaderne endnu vare røde af Blod, fornyede Kongen sin Gd i Udtryk, hvilke man nu erindrer sig med Gysen. Saaledes lykkedes det ham at sikre sig sine Modstandere, for saasnart som muligt at laste dem i et skrækkeligt Fangehul. Da Hr. Gladstone var i Neapel, blev Antallet anslaaet til 15—20,000. „Times“ haaber paa en snarlig Forandring af Regjerings-Systemet i Neapel.“

Frankrig. Den 23de Mai fandt en glimrende Modtagelse Sted hos Keiserinden i Paris, idet et stort Antal høitstaende Mænd vilde lykønske hende paa det første Resultat af de franske Vaaben, nemlig Seiren ved Montebello. I nogle Provindsbyer var Illumination foranstaltet forat høitideligholde Seiren.

— Efter hvad man beretter fra Paris, er Oberst v. Bellefonds død af sine Saar. Der befinder sig altsaa paa fransk Side allerede fire høie Officerer, en General, en Oberst og to Oberstløjtnanter, blandt de Døde. Keiserinden lader sig pr. Telegraf nære underrette om de saarede Officerers Befindende. Gds. Majestæt har ogsaa allerede rettet en Meddelykkrivelse til Enken efter General Deuret. Gemalinden til den ligeledes svært saarede Oberst af det 74de Regiment, Guyon de l'Espirat, er reist til Italien forat pleie ham. En Oberst Conseil Dumesnil, der først nylig er bleven gift, har mistet et Die. Hertugen af Chartres besøgte sig ikke, som man havde sagt, ved Fægtningen ved Montebello. Han tjener i Regimentet Nizza, der tilhører General Ciardinis Korps.

Italien. Fra Nizza skrives den 15de Mai følgende: I Dag er Byen og Havnen smykket med Flag, Faner og Krands; alle Butikker ere lukkede, kort, det er den fuldkomneste Jubeldag. Egentlig var dette igaar Aftes saaledes, og hvis det ikke havde regnet uden Dphor, saa vilde en pragtfuld Illumination have fundet Sted. Alt var forberedt dertil. Igaar ankom de første franske Krydsere, og atter idag. Saaledes skal det vedvare i 5 til 6 Dage. Det er forøvrigt blot en Gjenmemmarsch, dog med en Mastdag. De, som ankom igaar, reiste igjen idag, førend de idag Ankomme indtraf. Til Trods for, at Krigen her har saa faa Undere, var og er Zukelen ubeskrivelig. Paa Broerne over Dar ere afværende de franske og italienske Trefulsører opplantede, ligeledes ved Binduerne, Balkonerne etc. i de Gader, gjenneu hvilke Franskmændene passere; de mindste Børn høre to smaa Faner, og intet Hjel trækker en Bogn gennem Gaden, uden at der ved dets ene Dre slagre blaarød-hvide eller grøn-rød-

hvilde Baand. „Leve Keiseren“ og „Leve Italien“ svare de hyrænder. uafslædig; de fornemste Damer raabe det ned til Nyttene fra Balkonerne, Gadegutterne skrige det op til dem, Blomster og Krands, men ogsaa reellere Ting, saasom Konfekter og Cigarer, regne virkelig ned paa — Italiens Befriere. Den officielle Modtagelse dannede National- eller Borgergarden i Galla, og Medlemmerne af Stadens Dvirighed, saavel som ogsaa Biskopen i sin Embedsdragt, der meddelte Betsignelsen til alle de Afdelinger, som kom over Broen. Og saa den lærde Skole mødte dem med Faner og Blomsterbutletter, hvilke sidst blev odelagte af Hestehovene. Dropperne salutere uafbrudt med Sablen og raabe: „Leve Italien!“ Folkene se forovrigt pragtfulde ud; og Regimenterne have fordetmeste ensfarvede Heste. En liden Gut, som jeg ledede ved Haanden, skreg op: „Leve Frankmandene!“ og strakte sine smaa Arme op til Soldaterne. Mange smilte til ham, Andre tagtog ham ikke; men en gammel Mand ved ud af Rækken, sprang af Hesten, tog Drengen op og kysede ham. Derpaa steg han igjen op paa Hesten, og jeg saa, — det er ingen Udsmykkelse, — at klare Taarer trillede ned af hans Kinder. Midt i den pragtfulde Jubelparade var dette den første Paamindelse om, at det var en Krigsmarsch! — Paa Varen var en Buffet tilberedt med alle mulige Forfriskninger, om Aftenen et Fritheater for Franskmændene. Alle kappedes om at yde Kvarter til Mandskaberne, af hvilke Mange skulle have været med i Fægtningen paa Krim; et Hotel Chovin afgav gratis 100 Senge samt Beværtning, Fort, Enthusiasmen er som sagt ubeskrivelig. Endog i Kafeerne have de Franke fri Fortæring paa Stadens Bekostning.

— Prinds Napoleon udstedte ved sin Ankomst til Livorno den 29de Mai følgende Proklamation: „Indvaanere af Toscana! Keiseren sender mig paa Ederes Repræsentanters Ansøgning til Ederes Land forat føre Krig mod vore Fiender, Italiens Undertrykkere. Min Sendelse er desværre militærisk. Med eders indre Organisation har jeg intet at bestille, og skal heller ikke beskæftige mig dermed. Napoleon III erklærede, at han kun havde een Urgjerighed, nemlig den at skaffe Seier for den hellige Sag, et Folks Befrielse, og at han aldrig vil ledes af Familieinteresser. Han sagde, at Frankrigs eneste Maal var ved sine Grændser at have et venstabeligt Folk, som skulde have ham at talke for dets Gjenfødelse. Hvis Gud beskytter os og forleener os Seier, saa skal Italien have frie Konstitutioner, og fra nu af blandt Nationernes Tal beståe Europas Ligevægt. Betænker, at der ikke gives noget Offer for stolt, naar Uafhængighed skal være Bønnen for Ederes Bestræbelser. Viser Verden ved Ederes Enhed og Ederes Maadehold, saavel som Energi, at I ere værdige til at være frie.“

Subskriptionsindbydelse

paa en

letfattelig Beileder i Husdyrskellet.

Undertegnede, der i afsigte Vinter reiste omkring i Smaalenene ved Undersøttelse af det kon-

gelige Selskab for Norges Vel og Smaalenenes Amts Landhusholdnings-Selskab for at undervise i Husdyrenes rigtige Udvalg, Røgt og hele Behandling, tillader sig herved at indbyde til Subskription paa en kort og letfattelig Beileder i Husdyrskellet. Under mine Omreiser er jeg bleven beskryet i min tidligere Erfaring om, at det endnu mangensteds i høi Grad stortes Landmanden paa Kundskab om den rette Økonomi i denne vigtige Øren af Landhusholdningen; men paa den anden Side har jeg ogsaa faaet Erfaring om, at han gjerne lytter til Belæring. Jeg har modtaget flere Opfordringer til at udgive en liden Bog om Gjenstanden for min Virksomhed, og efter den Anerkjendelse, der er bleven min Undervisning til Del (der er nemlig til Dato subskriberet omtrent 3000 Exemplarer i Smaalenene), har jeg troet ikke at burde opsætte Udgivelsen længere, samt tillige at give Subskriptionen en videre Udstrækning end først paatænkt. Jeg anbefaler derfor mit Skrift til enhver Landmand. Dets Indhold bliver: Hestens og Køns Bygning og de enkelte Deles Forretning, hvad der maa tages Hensyn til ved Udvalget af disse Dyr, for at være sikker paa godt Afkom, de sikreste Kjen demærker paa gode Melkekjøer, Hestens og Køns rigtige Behandling fra den spæde til den voksne Alder, Hestens og Køns Røgtning og hele Stel, Stald- og Sjøindretningen, Foderet og dets forskjellige Behandlingsmaader, Melkens Behandling, samt disse Dyrs almindeligste Sygdomme, disses Forebyggelse og letteste Behandling og endelig Beskrivelse af de Medicamenter, der kunne komme til Anvendelse, og som Enhver med Lethed kan forskaffe sig og benytte, istedetfor som sædvanligt at søge til den første den bedste Husker, der Intet forstaar. Bogen udkommer i Lobet af Sommeren paa eget Forlag og bliver 12 Ark Oktav, forsynet med flere oplysende Træsnit og leveres Subskriptionen for 48 ø, der erlægges ved Modtagelsen. Subskriptionen kan tegnes i alle Boglader, samt paa Landet hos vedkommende Lensmænd og hos Andre, som maatte interessere sig for en saadan Bogs Udbredelse. Jeg anmoder derfor Dyr. Lensmænd som Andre om at interessere sig for Subskriptionen.

Subskribentsamlere saa paa ti Exemplarer det ølleste frit. Subskribentantallet bedes mig godhedsfuld opgivet i ufrankerete Breve inden Udgangen af Juni d. A. for at Dplaget kan bestemmes.

Sarpsborg i Mai 1859.

B. Lambrechts,
Dyrlæge.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius.